

JÚLIUS

SARLÓS BOLDOGASSZONY – VIZITÁCIÓ

Kassa, Szent Erzsébet Dóm, gótikus mellékoltár középszekrényének szoborcsoportja

Sarlós Boldogasszony a látogatás, vizitáció ünnepe: Mária és Erzsébet találkozásáé. A jelenet eredete a Lukács evangélium szép története. Szereplői Mária, Jézus leendő anyja, és a meddőnek tartott idős rokon: Erzsébet. A két asszonyt bensőséges kapocs fűzi össze: Mária azonnal elindul Erzsébethez, amint meghallja az angyaltól, hogy mi történt vele: ahogy Erzsébet is megérzi, hogy mi történt Máriával. A köztük lévő kapcsolat mély és kölcsönös, intenzív, erős, erőt adó.

A magyar néphagyomány Sarlós Boldogasszonynak hívja az ünnepet: nálunk ugyanis a világegyháztól különbözően júliusban van (ott május végén). Utalás ez a név arra, hogy az ünnep ideje az aratáshoz közel esik: egyes helyeken az aratás kezdőnapja volt (Rábaköz), más helyeken sarlóval vágta le a gyögnövényeket, fodormentát ezen a napon és megszentelve eltették: ez került a koporsóba, de ezzel gyógyítottak is. ¹

Az ünnep középkori eredetű: a XIV. században rendelte el a VI. Orbán pápa a kelet-nyugati egyházszakadás megszűnéséért felajánlva. Elgondolkodtató, hogy a szakadás megszűnéséért egy olyan ünnepet alapított, amely a találkozásról szól. Két ember találkozásáról, akiknek megvan a maguk története, eltérő életállapotúak, s mégis: van egy pont, ahol megértik egymást és sorsuk összekapcsolódik.

Két nő találkozása ez: az egyikük idősebb, meddőnek tartott, tehát a korabeli gondolkodás szerint vétkes, Isten büntetése alatt álló asszony. Ilyen helyzetben lévő nők többször megjelennek a Bibliában, pl. Ábrahám feleségének, Sárának², vagy Rebekának³, Ráchelnek⁴, vagy Sámuel próféta anyjának, Annának története⁵. Ezek a nők az emberek és ami még nehezebb: saját maguk ítéletét hordozták: hiszen elutasítottak és megvetettnek, Istentől eltaszítottak érezték magukat.

¹ Magyar Katolikus Lexikon <http://lexikon.katolikus.hu/S/Sarlós%20Boldogasszony.html>

² 1Móz18, 1-16, 20,1-7

³ 1Móz25,21

⁴ 1Móz30,1

⁵ 1Sám1,1-28

Történetük ennek az átoknak a feloldódása: imádság, könyörgés nyomán, Isten kegyelméből anyák lesznek és gyermekük is áldottá válik. Terméketlenségük termékennyé válik, átkozottságuk áldássá, elvetettségük kiválasztottsággá.

Erzsébet is közülük való: éltesebb korában fogam, maga sem hisz talán a kései áldásban és titkolja, nehogy még jobban megszegyenüljön. Mária mégis megtudja az angyaltól, mi történt Erzsébettel s mikor e hírtől lelkesülve meglátogatja, Erzsébet is felismeri Mária titkát. Két, mély titkokat, belső eseményeket hordozó nő áll egymással szemben és szavak nélkül értik egymást. Az emberek közt magányosak: megoszthatatlan, elmesélhetetlen csoda történt velük. Egymást azonban értik és ehhez nem kellene szavak.

A kassai Szent Erzsébet dóm „Mária látogatása” későgótikus mellékoltára 1516 után keletkezett. A jelenetet háttér, környezet jelzése nélkül, pusztán a két főszereplő elénk állításával mutatja be. Erzsébet főköttős fejét nem az érkező Mária felé fordítja: maga elé tekint, mereng, befelé figyel, miközben karjait üdvözlően kinyújtva és egyik kezével megfogja Mária kezét. Kinéz a jelentből: szinte időtlenné téve a pillanatot.

Mária kicsit meghajtja a fejét, de ő sem néz Erzsébetre, balkezét is maga felé fordítja az üdvözlés és a befelé fordulás gesztusával: tiszteletet, gyengédséget fejez ki kéztartása, könnyed, fiatalos bájjal. Az ő haja, mint a szüzeké, szabadon omlik le, ruhájának redői lendületes mozgásban vannak.

A jelenet találkozást állít elénk, a két szereplő mégis önmagába figyelve, tűnődve, belső inspirációik értelmét kutatva jelenik meg. Egymással való találkozásuk saját identitásukat, saját sorsukat, történelmüket segít értelmezni. Mintha a finom érintéstől, ahogy kezeik találkoznak, ihletet kapnának egymástól: saját útjuk, életük titkának megértéséhez.

A női barátságok szépségét éppen ez a közös keresés, közös értelmezés adja: ahogy a beszélgetésben, egymás megértésében, elfogadásában feltárul mindaz, amit egyedül nehezebb megérteni, meglátni.

Július van, a nap ereje, fénye zeniten: kivilágosodik és értelmet nyer minden, ami eddig homályban volt. És ehhez szükségünk van egymásra és találkozásaink érzékenységére, elfogadó, okos, tiszta pillanataira.

Tornay Krisztina M. Petra

Forrás: [Női Kalendárium](#)

Fotó: Tornay Krisztina M. Petra

Fotó az oltár egészéről: [Wikimedia Commons](#)